

A Fővárosi Törvényszék a dr. Cs E jogtanácsos által képviselt Magyar Államvasutak Zrt. (1087 Budapest, Könyves Kálmán körút 54-60.) I. rendű, az Oppenheim Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Károlyi Mihály utca 12., ügyintéző: dr. F G ügyvéd) által képviselt Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. (9400 Sopron, Mátyás király utca 19.) II. rendű és a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (1051 Budapest, Dorottya utca 6., ügyintéző: dr. H -B Z ügyvéd) által képviselt Rail Cargo Hungária Zrt. (1133 Budapest, Váci út 92.) III. rendű felpereseknek a dr. Számadó Tamás bírósági képviseleti irodavezető által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány utca 5., Hiv. sz.: VJ-003/2008.) alperes ellen versenyfelügyeleti ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. évi szeptember hó 18. napján kelt 3.K.28.763/2013/48. számú ítélete ellen az I. rendű felperes által 52., a II. rendű felperes által 49. és a III. rendű felperes által 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán a 2015. évi április hó 15. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket arra, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek külön-külön 100.000 (azaz egyszázezer) – 100.000 (azaz egyszázezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak – az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására – 2.500.000 (azaz kétmillió-ötszázezer) – 2.500.000 (azaz kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket, ugyancsak külön-külön.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2012. április 27. napján kelt VJ-003/2008/363. számú határozatával megállapította, hogy az I. és II. rendű felperesek 2004. május 1. és 2005. december 31. között a gazdasági verseny korlátozását célzó megállapodásukkal egységes vasúti árufuvarozási díjszabást állapítottak meg, valamint a II. és III. rendű felperesek a gazdasági verseny korlátozását célzó magatartásukkal 2006. január 1. és 2009. május 25. között felosztották a magyar vasúti árufuvarozás piacát, továbbá 2006. január 1. és 2007. július 17. között egységes vasúti árufuvarozási díjszabást állapítottak meg, ezért az I. rendű felperest 100.000.000 forint, a II. rendű felperest 300.000.000 forint, a III. rendű felperest

850.000.000 forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A II. és III. rendű felperesek által alkalmazott egységes vasúti árufuvarozási díjszabás tekintetében a 2007. július 17. napját követő időszakra, illetve a közöttük létrejött, az együttműködés szabályozására vonatkozó keretszerződés és az azzal összefüggésben tanúsított magatartás tekintetében a 2009. május 25. napját követő időszakra vonatkozóan a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette.

Rögzítette, hogy 2004. május 1. és 2008. november 26. napja között az I. és III. rendű felperesek a Magyar Állam közvetlen irányítása alatt álltak, míg a II. rendű felperes esetében a döntések meghozatala során a Magyar Államnak az Osztrák Állammal egyezsége kellett jutnia, ezért függetlensége az I. és III. rendű felperesektől biztosított volt, amelyet alátámaszt az is, hogy az Európai Bizottság az RCA/MÁV Cargo ügyben a II. rendű felperest a III. rendű felperestől független, rá nyomást gyakorolni képes piaci szereplőként értékelte.

A II. és III. rendű felperesek között 2006. január 1. napjától 2009. május 25. napjáig a magyar vasúti árufuvarozási piac egymás közötti felosztását célzó megállapodás volt érvényben, amely alapján az I. és II. rendű felperesek infrastruktúráját egyaránt érintő fuvarokat a II. és III. felperesek az egymást követő fuvarozás elve alapján továbbították, és az infrastruktúra határt nem érintő szállítások esetében sem léptek be fuvarozóként a másik fél infrastruktúrájába. A felek célja – a Keretmegállapodásuk preambuluma alapján – a piacnyitást megelőző állapotok konzerválása volt, amely alapján a III. rendű felperesnek a szokásos szolgáltatási területén nem kellett tartania a legjelentősebb versenytársától, a II. rendű felperes pedig számíthatott arra, hogy a pályát érintő fuvarokból továbbra is részesedni fog, és a nála jelentősebb méretű versenytársa nem fog vele versenyre kelni. A Keretszerződés értelmében a felek ármegállapodási és ajánlattételi szinten egymást kölcsönösen, egységesen képviselték, és ajánlattétel esetén azonos elvek alapján jártak el. A vizsgált időszakban a III. rendű felperes egyáltalán nem végzett önálló fuvarozási tevékenységet a II. rendű felperes pályahálózatán, míg a II. rendű felperes szórt fuvarok esetén nem, irányvonatok esetén pedig csak elhanyagolható mértékben végzett fuvarozást az I. rendű felperes kezelésében lévő infrastruktúrán. A felek megállapodásának piacfelosztó jellegét támasztotta alá az a körülmény is, hogy a III. rendű felperes a 21-es vonal üzemeltetését átadta a II. rendű felperesnek, amely a továbbiakban a II. rendű felperes vonalaként üzemelt. A felek a pályavasúti infrastruktúrától független, és kizárólag az árufuvarozáshoz köthető eszközök, illetve árukezelő helyek átadásában is megállapodtak, valamint átadásra kerültek az infrastruktúrához iparvágánnyal kapcsolódó még aktív ügyfelek is, akik árufuvarozási célú kiszolgálását a II. rendű felperes végezte. A felek egymást nem versenytársnak, hanem szövetségesnek tekintették, az ügyfelekkel közösen (egymás nevében is) kötöttek fuvarozási keretszerződéseket, és megállapodásuk hatálya alatt tartózkodtak attól, hogy a másik fél infrastruktúrájának igénybevételével fuvarozást végezzenek, míg a szolgáltatás határai továbbra is egybeestek az infrastrukturális határokkal. Mindezek következtében a II. és III. rendű felperesek között a verseny kiiktatásra került.

Megállapította továbbá, hogy az I. és II. rendű felperesek között 2004. május 1. és 2005. december 31. között egységes vasúti díjszabásra vonatkozó megállapodás jött létre, amelynek alapja az egymásra épülő szállítási rendszerben történő fuvarozásra kialakított egységes és közös díjszabás, valamint az ez alapján történő díjkijárlás volt.

Kiemelte, hogy a III. rendű felperes 2006 januárjában új piaci szereplőként kezdte meg működését. Így lehetősége volt az addig alkalmazott díjszabási gyakorlat újragondolására, azonban ennek ellenére 2006. január 1-jétől 2007. július 17-éig a II. és III. rendű felperesek között formailag és tartalmilag azonos díjszabás került megállapításra.

A jogsértések a felpereseknek a magyar vasúthálózat használatával végzett teljes áru fuvarozási tevékenységét érintették, valamennyi fuvarozási viszonylat, mód, illetve fuvar típus tekintetében, melyre figyelemmel az érintett áru piacként a vasúti áru fuvarozás piacát, míg az érintett földrajzi piacként Magyarország területét jelölte meg.

A mentesülés eseteit vizsgálva megállapította, hogy annak lehetősége sem a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 13. §-a, illetve 17. §-a, sem az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ.) 101. cikkének (3) bekezdése, sem pedig az 1017/68 EGK rendelet (a továbbiakban: EGK rendelet) alapján nem áll fenn.

A bírságot a Tptv. 78. § (1) és (3) bekezdése alapján mérlegeléssel szabta ki, a bírság összegének meghatározása során a felperesek jogsértésben való részvételének tartama alatt a fuvarozási tevékenységből elért, előző évi hiteles nettó árbevételét vette alapul. Figyelembe vette az enyhítő és súlyosító körülményeket; a bírságmérték az (1) bekezdés szerinti maximum alatt maradt.

A felperesek keresetet terjesztettek elő az alperes jogerős határozatának bírósági felülvizsgálata iránt:

Az I. rendű felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását és a kiszabott bírság összegének mérséklését, harmadlagosan pedig a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Kérelmét azzal indokolta, hogy az Európai Bizottság COMP/M. 5096. számú döntésének meghozataláig (2008. november 25.) az I. és II. felperesek áru fuvarozási tevékenysége versenyjogi értelemben nem tekinthető egymástól függetlennek. Az I. rendű felperes tekintetében a vizsgált időszakban nem volt pályaműködtetésre vonatkozó átadás a II. rendű felperes részére. Hangsúlyozta, hogy az áru fuvarozási piacon általános, hogy a vasút vállalatok egységes díjszabás alkalmazásával végeznek áru fuvarozást, a releváns időszakban a díjszabás kereteit a vasúti áru fuvarozási szerződésekről szóló 153/1996. (X. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vász.) szabályozta és azt a közlekedésért felelős miniszter hagyta jóvá. Kifogásolta az eljárás jogsértő elhúzódását, valamint annak az egységes vasúti díjszabás vizsgálatára vonatkozó kiterjesztését.

A II. rendű felperes a kereseti kérelmében elsődlegesen az alperes határozatának megváltoztatását és az eljárás jogsértés hiányában való megszüntetését, másodlagosan a határozat részben történő megváltoztatását és a jogsértés részbeni megállapítása esetén a versenyfelügyeleti eljárás részbeni megszüntetését, és ennek megfelelően a bírság összegének arányos csökkentését, harmadlagosan a határozat megváltoztatását és a bírság összegének mérséklését, míg negyedlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az alperes nem bizonyította a felperesi vállalkozások egymástól való függetlenségét, illetve a piacfelosztó megállapodás létrejöttét sem. Az egymásra épülő szállítások rendszere sem céljában, sem hatásában nem versenykorlátozó, egyebekben a

felperesek a vizsgált időszakban önállóan is bonyolítottak szállításokat. A díjszabások egységessége mögött nem megállapodás, hanem a Magyar Állam mint tulajdonos és a felügyeleti jogkörrel rendelkező szakigazgatási szervének a döntése állt. Sérelmezte, hogy az alperes jogellenesen határozta meg a bírság alapjául szolgáló releváns forgalmat.

A III. rendű felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatását és az eljárás megszüntetését, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését, harmadlagosan a határozat megváltoztatásával a bírság összegének elengedését vagy mérséklését kérte. Szintén hivatkozott arra, hogy a II. és III. rendű felpereseket nem lehetett egymástól független vállalkozásokként kezelni az érintett időszak alatt. Kiemelte, hogy a 2006. január 1. és 2007. július 17. napja között alkalmazott díjszabás azonosságának háttere nem feltárt, azok kialakulásában nagymértékű állami ráhatás játszott szerepet. Érvelése szerint az alperes hibásan határozta meg az érintett piacot, mivel figyelmen kívül hagyta a szórt, illetve az irányvonalas fuvarozás egymástól eltérő tulajdonságait. Az alperesnek nincs közvetlen bizonyítéka arra, hogy a felperesek a piacot jogellenes megállapodással felosztották volna, a Keretszerződést pedig az Európai Bizottság jogszerűnek találta.

Az alperes az ellenkérelmében a felperesek keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit elutasította. Ítéletének indokolása szerint az a körülmény, hogy az irányvonalas, illetve a szórt vasúti fuvarozás más szempontok alapján elkülöníthető, nem teszi szükségessé az alperes által meghatározott érintett piac további felbontását, mivel a vizsgált felperesi magatartások a teljes magyar vasúti árufuvarozási tevékenységet érintették, és a felek kifogásolt megállapodása egyértelműen kiterjedt a szórt fuvarokra is. Megállapította, hogy a felperesek versenyjogi szempontból független gazdasági társaságok voltak, az irányítás, illetve a konkrét operatív és egyéb kérdésekben egymástól függetlenül is hozhattak döntéseket. E körben hivatkozott az Európai Bizottság COMP/M5096. számú ügyére, melyben a Bizottság megállapította, hogy a II. rendű felperes a Magyar Állam és az Osztrák Állam közös irányítása alatt állt, tehát nem tartozott a Magyar Állam kizárólagos irányítása alá.

Az alperes a döntését ügyfélnyilatkozatokra, okirati bizonyítékokra, tanúvallomásokra és egyéb nyilatkozatokra alapította, és a közvetlen, valamint közvetett bizonyítékok összessége elegendő következtetést eredményezett a jogsértés megállapításához. Rögzítette, hogy az adott és kifogásolt magatartásoknak esetleg lehetne más magyarázata is, azonban ilyen okot a felperesek kellő mértékben nem bizonyítottak, ellenben az alperes megfelelően alátámasztotta a vizsgált magatartások tényleges hátterét és okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy azok kifejtették a versenyjog által tilalmazott hatást.

Kiemelte, hogy a Vász. nem írta elő az alperes által kifogásolt díjakat, illetve azok felperesek által kialakított tartalmát, a jogszabály csak a díjszabás meglétét, a miniszteri jóváhagyást, valamint a hozzáférhetőséget írta elő, illetve tette kötelezővé.

Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a Keretszerződés egy piacfelosztó célú megállapodás működési keretét képezi, a Keretszerződés I. és II. rendű felperesi vonalrészeket említ, valamint a közösen végzett árufuvarozási szolgáltatásokért realizált bevétel megosztásának arányát is tartalmazza. A szerződés lefekteti az egymás számára, illetve a harmadik fél javára közösen nyújtott szolgáltatások részletszabályait azon elv

mentén, hogy annak lehetősége csakis ezen pályaszakaszok vonatkozásában merülhet fel, a felperesek tevékenysége más módon nem érintkezik. A Keretszerződés alapján a felek a korábbi, vasúti piacnyitást megelőző időszak feltételeit szerették volna fenntartani oly módon, hogy a versenyt gyakorlatilag kizárták, a szerződés olyan megállapodásokat rögzít, amelyek fogalmilag zárják ki a tényleges verseny lehetőségét (például „a felek egymást kölcsönösen ajánlattételi és ármegállapodási szinten egységen képviselik, ajánlattétel esetén kölcsönösen azonos elvek szerint járnak el”). A felperesek alaptalanul hivatkoztak az Európai Bizottság RCA/MÁV Cargo döntésében foglaltakra, mivel az más szempontból, más rendszer szerint eljárva vizsgálta a felmerült tényeket és – ahogy arra az alperes helytállóan utalt – különbséget kell tenni az antitröszt, illetve a fúziós eljárások között. Egyebekben a Bizottság nem tett olyan megállapítást, amely ellentétes lenne az alperes határozatában foglaltakkal.

Az érintett díjszabások mind formailag, mind tartalmilag egységesek voltak, megegyeztek a díjszabások számítási módszere, valamint struktúrája, és bizonyított volt az ezen díjszabások fenntartására irányuló akarategység. Az alperes által feltárt jogsértésre utal az a körülmény is, hogy életszerűtlen, illetve logikátlan azt feltételezni, hogy teljesen eltérő struktúrájú és habitusú vállalkozások esetében egy piaci szemléletű, torzítatlan verseny révén kialakított díjkalkuláció minden részletében és végeredményében ilyen mértékű egyezést mutasson.

A mentesülés Tpv. 17. §-a szerinti feltételeit illetően utalt arra, hogy az alperes a határozatának 351. pontjában részletesen levezette, hogy a felperesek esetében miért nincs lehetőség a mentesülésre, a felperesek pedig a konjunktív feltételek fennállását nem igazolták.

A felperesek által hivatkozott eljárási jogsértések kapcsán megállapította, hogy azok sem külön-külön, sem összességükben nem hatottak ki a határozat érdemére. A felperesek nem bizonyították azt, hogy számukra kedvezőbb lett volna, ha az alperes rövidebb határidőn belül hozza meg a határozatát. Önmagában az eljárás elhúzódása nem eredményezi az alperesi hatáskör megszűnését, és amennyiben az nem hat ki az ügy érdemére, úgy ezen körülmény sem releváns az alperesi határozat megítélését tekintve. A felperesek a közigazgatási eljárás során az ügyféli jogukat gyakorolhatták, iratbetekintési, nyilatkozattételi joguk érdemi sérelme az iratok alapján nem volt megállapítható.

Az alperes a jogsértés megállapítását követően mérlegeléssel döntött a jogkövetkezményekről, megfelelő módon értékelte a felperesek és az eset összes körülményei mellett a súlyosító és enyhítő körülményeket is. A kiszabott jogkövetkezmények nem tekintetők túlzottnak vagy aránytalannak, azok megfelelnek a generális és speciális prevenció céljainak.

Az I. rendű felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan az alperes határozatának megváltoztatásával az alperes által kiszabott bírság mérséklését, továbbá az alperes perköltségben való marasztalását, valamint a jogtanácsosi munkadíj megfizetésére való kötelezését kérte. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a díjszabására történő állami ráhatást, mely szerint 2004 májusa és 2009 februárja között a vasúttársaságok díjszabást is tartalmazó üzletszabályzata és annak módosítása hatósági jóváhagyás alá esett, azt a közlekedési miniszter hagyta jóvá. A miniszter jóváhagyása, a

minisztérium, illetve a miniszter díjszabásra vonatkozó feltételeinek elfogadása nélküli díjakat érvényesen nem lehetett közzétenni, amely vitathatatlanul közvetlen állami befolyást jelent.

Utalt arra, hogy a 2008. január 24. napján megindított versenyfelügyeleti eljárás kezdőnapjakor már legalább két éve nem végzett vasúti árutovábbítási tevékenységet, azt 2006. január 1. napjától a szervezetéből kiszervezett, tőle független MÁV Cargo Zrt. végezte. Figyelemmel arra, hogy 2006. január 1. napjától nem végez árutovábbítási tevékenységet, árufuvarozási díjszabást sem képez, ezért arra sem közvetlen, sem közvetett hatást nem tud kifejteni. Ennek következtében az alperes által kiszabott bírság nem képes a közigazgatási bírsággal szemben elvárt követelmények, így különösen annak preventív hatásának kiváltására.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az eljárási határidő többszörös túllépésével kapcsolatban tett észrevételeit, mely szerint az alperes három alkalommal hosszabbította meg az eljárást egyenként 180 nappal, meghaladva ezzel a Tpvt. szerinti ügyintézési határidőt. Álláspontja szerint az alperes nem tett eleget az eljárási szabályok betartására vonatkozó jogszabályi előírásnak, amiért az alperes határozata nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-a által támasztott jogszerűségi követelményeknek. Az 1/2011. (V. 9.) számú KK véleményre, valamint a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (II. 1.) számú Közigazgatási jogegységi határozatára hivatkozva kiemelte, hogy az eljárási határidő jogellenes meghosszabbítása, illetve az utolsó eljárási cselekmény és a határozathozatal között eltelt megközelítőleg három év az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés.

Sérrelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem vette hivatalból figyelembe azt, hogy az alperes által megállapított jogsértő állapot 2006. január 1. napjával megszűnt, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 94/A. § (2) bekezdésében előírt öt éves, abszolút elévülési idő ettől az időponttól számítandó, ezért az elévülés 2011. január 2. napján bekövetkezett.

A II. rendű felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kiszabott bírság összegének a kereseti kérelmében foglaltaknak megfelelő csökkentését, harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, továbbá az alperes perköltségben való marasztalását kérte.

Az eljárás során tett nyilatkozatait fenntartva hangsúlyozta, hogy az alperes megsértette a Ket. 2. § (3) bekezdésének, 3. § (2) bekezdésének, 50. § (1) és (6) bekezdéseinek, valamint a 72. § (1) bekezdésének rendelkezéseit azáltal, hogy olyan bizonyítékokat használt fel a versenyfelügyeleti eljárásban, amelyek a felperesek jogsértő magatartásának alátámasztására elvi jelleggel és teljességgel alkalmatlanok voltak, az elsőfokú bíróság pedig lényegében elfogadta az alperes hibás következtetéseit a bizonyítékok felhasználhatósága kapcsán. A piacfelosztás tekintetében az alperes egyetlen félreértelmezett, és a jogsértés bizonyítására alkalmatlan dokumentumra alapította határozatát, az e körben bizonyítékul felhasznált egyetlen e-mail szerzője a levél írásának időpontjában a MÁV pályavasúti üzletágának munkatársa volt, ezért levele nem tekinthető releváns bizonyítéknak az árufuvarozással

kapcsolatos kérdésekben. Egyebekben a levél szerzője azt rögzíti, hogy a hivatkozott megbeszélés célja a Magyar Állam mint a pályavasúti infrastruktúra, és egyben a két vasúti árufuvarozási társaság tulajdonosa által hozott döntés operatív részleteinek egyeztetése volt, amely nem piacfelosztásra vonatkozott, hanem gyakorlati kérdések tisztázására irányult. A vitatott e-maillal kapcsolatban megjegyezte, hogy a levél írásának időpontja 2006. október 13-a, azonban az alperes ennek ellenére 2009. május 25. napjáig jogsértéssel vádolta a felpereseket.

Kiemelte, hogy az árrögzítő megállapodások tekintetében hivatkozott tanúvallomások nem rendelkeznek bizonyító erővel, Molnár Mariann Tünde és dr. Tóth Magdolna tanú vallomása egyaránt aggályos.

Álláspontja szerint az alperes nem bizonyította, hogy a vizsgált időszakban a felperesek egymástól független vállalkozásoknak minősültek, az elsőfokú bíróság által meghallgatott tanúk pedig kifejezetten cáfolják az alperes e körben tett megállapítását. A II. és III. rendű felperesek árufuvarozási üzletága a vizsgált időszakban, 2009 novemberéig nem tekinthető egymástól függetlennek, tekintettel arra, hogy mindkét árufuvarozási üzletág a többségi tulajdonos Magyar Állam irányítása alá tartozott. A tanúk vallomása megerősíti, hogy a kisebbségi tulajdonos Osztrák Állam stratégiai-üzleti döntésekre vonatkozó befolyása a II. rendű felperes tekintetében az osztrák üzemmel kapcsolatos döntésekre korlátozódott, a II. rendű felperes magyarországi árufuvarozása tekintetében a Magyar Állam önálló irányítónak minősült.

Azzal érvelt, hogy az egymásra épülő szállítások rendszere sem céljában, sem hatásában nem versenykorlátozó, az nem tekinthető az együttműködő vasúttársaságok közötti piacfelosztásnak. E szállítási rendszer Magyarország vonatkozásában 2006. július 1-jéig a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezményben (a továbbiakban: COTIF) szabályozott egyetlen közös szállítási forma volt, ezért 2006. július 1-jét megelőzően még elméleti alapon sem volt elvárható, hogy a II. rendű felperes más konstrukcióban végezze a tevékenységét. A piaci korlátok és sajátosságok által lehetővé tett keretek között folyamatosan növekvő versenynyomást fejtett ki az inkumbens III. rendű felperesre, azonban bizonyos forgalmak (az ún. szórt forgalmak) továbbítása kizárólag az inkumbens szolgáltatóval, magyarországi szállítás esetén a III. rendű felperessel való együttműködés révén lehetséges.

Hangsúlyozta, hogy az alperesnek az eljárás alá vont vállalkozások teljes számítástechnikai rendszerét és levelezését érintő vizsgálata egyetlen bizonyítékot sem azonosított, amely a III. rendű felperessel való megállapodás, illetve egyeztetés létét támasztaná alá az árufuvarozási díjszabás tekintetében. Egyebekben az árufuvarozási díjszabások a kérdéses időszakban nem a vállalkozások döntésének eredményei voltak, hanem a közlekedésért felelős minisztérium irányítása szerint kerültek meghatározásra.

Sérelmezte, hogy az alperes jogellenesen határozta meg a bíróság alapjául szolgáló releváns forgalmat, a nettó árbevételt az alperes az éves beszámolóban szereplő „vasúti áruszállítás, értékesítés nettó bevétele” adatai alapján állapította meg annak ellenére, hogy az értékesítés nettó árbevétele magában foglal számos olyan szolgáltatást is, amely nem közvetlenül árufuvarozási tevékenységből származik. Az alperesnek a bíróság mértékét enyhítő tényezőként kellett volna figyelembe vennie azt, hogy a vizsgált magatartások a piacnyitás kezdeti időszakában valósultak meg, hogy a benyújtott bizonyítékok e magatartások piaci hatásának hiányát támasztják alá, valamint hogy a felperes korábban nem követett el

versenyjogsértést. Az alperes jogszabályellenesen állapította meg a vizsgált magatartások II. rendű felperesnek való felróhatóságát, illetve elmulasztotta enyhítő körülményként figyelembe venni az állami ráhatást. A bírság összege álláspontja szerint aránytalanul magas a szintén eljárás alá vont III. rendű felperessel szemben kirótt bírsághoz képest.

A III. rendű felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperes határozatának megváltoztatását és annak megállapítását, hogy az eljárás alá vontak nem követtek el jogsértést, ezért az eljárás megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, míg negyedlegesen az alperesi határozat megváltoztatásával a kirótt bírság elengedését vagy lényeges csökkentését, továbbá az alperes perköltségben való marasztalását kérte. Kérelme indokolásaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság lényegében azért utasította el a keresetét, mert megítélése szerint az alperesi határozat elegendő mértékben valószínű volt, míg a felperesek nem tudták megfelelő mértékben alátámasztani magatartásuk egyébként létező más, jogszerűség magyarázatát. Különösen egyenlőtlen ezért az alperes, illetve az elsőfokú bíróság azon elvárása, hogy a felperesek minden érvet és állítást külön bizonyítékokkal támasszanak alá, míg az alperesnek nem kell minden releváns tényt bizonyítania, feltételezésekkel is magyarázhatja a vállalkozások magatartását. Fennfartotta azon álláspontját, mely szerint a felperesek igazolták magatartásuk jogszerűségét, nevezetesen, hogy a III. rendű felperes objektív külső gazdasági okból nem fuvarozott a II. rendű felperes infrastruktúráján, illetve hogy az egymást követő fuvarozás rendszere jogszerű együttműködési forma a vasúttársaságok között. A Kúria közelmúltban hozott eseti döntésében tett megállapításaira hivatkozva kiemelte, hogy a közigazgatási perben a felpereseknek nem azt kell igazolniuk, hogy az alperes a határozatában kirívóan okszerűtlenül értékelte a bizonyítékokat, vagy a mérlegelése nyilvánvalóan okszerűtlen volt, hanem elegendő azt igazolniuk, hogy van ésszerűbb értékelése a bizonyítékoknak, létezik okszerűbb jogi mérlegelés, márpedig a jelen ügyben kétségekívül van ésszerűbb magyarázat a felek magatartására, mint a jogellenes összehangolás.

Álláspontja szerint a vélt áregyeztetésre a vizsgált időszak túlnyomó részében semmilyen konkrét bizonyíték nincs, azt az állítólagos jogsértés végén keletkezett egyetlen e-mail sem támasztja alá. Az árkartell tekintetében az alperesi határozat és az elsőfokú ítélet nyilvánvalóan megalapozatlan, feltételezéseken és vélelmeken alapul. Teljes mértékben feltáratlan, hogy a vizsgált időszakban hatályban lévő két díjtáblázat (2006. január 1. és 2006. december 31. napja között, valamint 2007. január 1. és 2007. július 17. napja között) hogyan és mikor lett kialakítva, illetve nyilvánosságra hozva, amelynek tisztázása azért lett volna különösen fontos, mert a III. rendű felperest 2005. november 22-én jegyezte be a cégbíróság, tevékenységét azonban csak 2006. január 1-jén kezdte meg. Az egyező díjtáblázat követő magatartással, azaz összehangolás vagy megállapodás nélkül egy másik piaci szereplő jogszerűen ismert magatartásával egyező magatartás kialakításával is létrejöhetett jogszerűen. A 2007 júliusában hatályba lépő díjtarifát jóval a hatályba lépése előtt megismerhette – többek között – a III. rendű felperessel jogszerű vertikális kapcsolatban álló II. rendű felperes is, akinek erre figyelemmel lehetősége volt kialakítani a saját tarifáját, illetve annak módosítását. A díjtáblázat formájának, struktúrájának és

tartalmának egyezése a II. és III. rendű felperesek esetében természetes jelenség, mivel korábban évek óta nemzetközi minta alapján kialakított díjtarifa-táblázatot alkalmaztak. Ezen jellemzők azonossága azonban álláspontja szerint egyébként sem jogsértő.

Az alperes és az elsőfokú bíróság által a jogellenes megállapodás bizonyítékként figyelembe vett, 2007. június 25. napján kelt e-mail üzenettel kapcsolatban kifejtette, hogy az sem formailag, sem tartalmilag nem igazol jogellenes megállapodást, a vélt jogsértéssel érintett időszak végén keletkezett és a jövőről szól, nem vonatkozik a múltra, a másfél, illetve fél évvel korábbi díjmódosulásokra. Az e-mail annyit tanúsít, hogy a III. rendű felperes munkavállalója egy külső személy részére, személyes viszonyukra tekintettel adott jogi tanácsot anélkül, hogy a II. és III. rendű felperesek között akarategység alakult volna ki az azonos díjszabás alkalmazására. A III. rendű felperes ekkorra már meghirdette az új díjait, azokról a II. rendű felperes jogszerűen tudomást szerzett, de a saját díjairól a III. rendű felperestől függetlenül hozta meg a döntését.

Hangsúlyozta, hogy a felek magatartására van más ésszerű magyarázat a piacfelosztáson kívül. A II. rendű felperes infrastruktúráján nem volt olyan forgalom, amely csak a II. rendű felperes infrastruktúráját érintette volna, és nem volt olyan ügyfél sem, aki ezen a területen feladott vagy fogadott volna irányvonatos fuvar, illetve aki volt, azért a III. rendű felperes versenyezett. Nem lehet ezért ellene bizonyítékként felhozni azt, hogy nem végzett önálló fuvarozást ott, ahol arra kereslet nem volt.

Utalt arra, hogy esetében az érdemi verseny az ausztriai útvonalak között volt, amikor tehette, nem a II. rendű felperes infrastruktúráján fuvarozott. Annak az oka, hogy nem lépett be a II. rendű felperes vasúti és szolgáltatási infrastruktúrájára az volt, hogy a fuvarfeladatok legkedvezőbb feltételekkel való teljesítése során nem is kellett oda belépnie, mert az földrajzilag nem volt indokolt, nem volt kizárólag a II. rendű felperes hálózatán folyó vasúti fuvarozás, nem volt kereslet, és más útvonalon olcsóbb volt a fuvarozás. Az infrastruktúra határt átlépő fuvarok tekintetében rögzítette, hogy csak akkor fuvarozott Sopron irányába és vette igénybe a II. rendű felperes infrastruktúráját, ha az szükséges volt, tipikusan megrendelői kérésre. Üzletileg irracionális párhuzamos szolgáltatási infrastruktúra kialakítani a II. rendű felperes területén, melyet magánszakértői vélemény is alátámasztott. Amikor ténylegesen beléphetett volna a II. rendű felperes infrastruktúrájára, a II. rendű felperessel szükségképpen együtt kellett működnie, azonban e szűk körű együttműködés nem versenykorlátozó, illetve piacfelosztó megállapodás.

Az egymást követő fuvarozást illetően kifejtette, hogy az együttműködés keretében a felek az olyan vonatot, amely több vasúttársaság területét is érinti úgy közlekedtetik, hogy minden, a vonatot továbbító vasúttársaság a saját fuvarszakaszára külön-külön köt szerződést a megrendelővel. A tárgyalás és a szerződéskötés azonban ténylegesen csak egyetlen vasúttársasággal történik, amely társaság képviseli a többi vasúttársaságot. Ez azért lehetséges, mert a vasúttársaságok felhatalmazzák egymást arra, hogy az általuk megadott díjtáblázat alapján a nevükben a másik társaság megállapodjon a megbízóval a közös fuvar feltételeiről, melynek érdekében a díjszabásukat a másik vasúttársaságnak megküldik, illetve egyeztetethetnek az egyes konkrét fuvarokról. Ezt a modellt az EGV rendelet 3. cikkének c) pontja mentesítette az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének tilalma alól. Kiemelte, hogy a felek együttműködése gyakorlatilag csak a nemzetközi fuvarokra terjedt ki, amelyeket Sopronon keresztül Ausztriába továbbítottak, illetve onnan jöttek. A vonatokat az

országhatáron mindenképpen át kellett adni a II. rendű felperesnek, mivel a II. rendű felperes magyarországi hálózatának osztrák oldalán szintén a II. rendű felperes infrastruktúrája volt található. Az egymást követő fuvarozás módszere nem versenyjogsértő, a nemzetközi fuvarozásban a vizsgált időszakban csak ilyen konstrukciót alkalmaztak a vasúttársaságok a COTIF alapján, e fuvarozási módszert az Európai Bizottság sem kifogásolta az országhatáron keresztüli fuvarozás tekintetében általános jelleggel. Hangsúlyozta, hogy az egymásra épülő fuvarozásban verseny van a szereplők között, a konkrét esetben a II. és III. rendű felperes is önállóan, egymástól függetlenül adhatott ajánlatot ugyanarra a feladatra, a felperesek egymás versenytársai voltak. A megrendelő által igényelt szolgáltatást, a meghatározott útvonalon való fuvarozást, a II. és III. rendű felperesek egymással együttműködve teljesítették, azonban e szolgáltatás értékesítésére egymástól függetlenül ajánlatot adhattak. A Keretszerződés biztosította a versenyző ajánlatok lehetőségét, hiszen abban hatalmazták fel egymást a felek arra, hogy a megrendelők felé „egymást kölcsönösen ajánlattételi és ármegállapodási szinten egységesen képviselik, ajánlattétel esetén kölcsönösen azonos elvek szerint járnak el”. Az árak letárgyalása az egymásra épülő fuvarozás rendszerében a gyakorlatban ugyanúgy működött mint az alvállalkozói modell, ugyanúgy biztosította az árversenyt. Az ajánlatadó vasút a másik nevében ajánlatot adott, szükség esetén külön leegyeztette a másik részes vasúttársasággal, hogy az milyen feltételekkel hajlandó együttműködni, amit beépített az általa adott ajánlatba. Az alperes által terhelőnek tekintett e-mail üzenettel kapcsolatban kiemelte, hogy az nem a piacfelosztást, hanem azt igazolja, hogy a II. rendű felperes szakaszára a menetvonalat – az e-mailt író személy tudomása szerint – a II. rendű felperes fogja megigényelni, amely vasúttechnikai kérdés, és az egymást követő fuvarozás rendszeréből következik.

Hangsúlyozta, hogy a megrendelő a II. és III. rendű felperes szolgáltatási területe vonatkozásában egyaránt, mindkét felperestől kérhetett és kaphatott az adott teljes fuvarfeladatra független ajánlatot, ezért a verseny lényegében az alperes által megkövetelt alvállalkozói modellel egyezően folyt.

Álláspontja szerint a 21-es vonalnak az I. rendű felperes részéről a II. rendű felperes részére történő átadása nem alkalmas a piacfelosztás bizonyítására, mely körülményt egyebekben az elsőfokú bíróság is figyelmen kívül hagyta ítéletében, e körben egyetértve a felperesi érveléssel. Fenntartotta azonban, hogy a 21-es vonal átadása tulajdonosi döntés volt, amelyet minden eljárás alá vontnak végre kellett hajtania. A korábbi vonalátadásokhoz hasonlóan egyértelmű volt a cégek számára, hogy a Magyar Állam az egyik vasúttól a másiknak a teljes infrastruktúrát és annak minden tevékenységét átadja, nem lehet ezért terhelő bizonyítéknak tekinteni azt, hogy az I. rendű felperes átadta az adott vonalon lévő áru fuvarozási eszközöket is.

A II. és III. rendű felperesek között létrejött Keretszerződés vonatkozásában előadta, hogy a megállapodás alperes által sérelmezett pontjait az Európai Bizottság nem kifogásolta, ami annak ellenére figyelembe veendő, hogy a Bizottság fúziós ügyben vizsgálta a felek együttműködését, mivel azt abból a szempontból és annak érdekében tette, hogy a II. rendű felperes erősebb versenyt tudjon támasztani a III. rendű felperesnek. Erre tekintettel a felperesek alappal várhatták el, hogy magatartásuk, illetve megállapodásuk jogszerű.

Sérelmezte, hogy az alperes érdemben nem foglalkozott azzal, hogy a közös tulajdonosnak, illetve képviselőinek milyen tényleges ráhatása lehetett és volt a II. rendű felperes –

különösen annak magyarországi üzemének – és a III. rendű felperes stratégiai magatartására és annak kialakítására. Azt a körülményt, hogy a Magyar Állam tulajdonosi magatartása érdemi ráhatással bírt a felek marasztalt magatartására akkor sem lehet figyelmen kívül hagyni, ha az állam tényleges befolyása a II. rendű felperes magyar üzeme felett nem érte volna el azt a szintet, hogy a II. rendű felperes, vagy a vállalkozás magyar része felett egyedüli irányítást szerezzen.

A kiszabott bírság érvelése szerint indokolatlanul és a Tpv. 78. § (3) bekezdésébe ütközően eltúlzott. Az alperes határozata a bírság összegére vonatkozóan semmilyen számítást nem tartalmaz, abból nem állapítható meg, hogy az alperes a bírság mekkora részét szabta ki a vélt ármegeállapodás és mekkora részt a piacfelosztás miatt. Álláspontja szerint a rossz piacdefiníció miatt magas a bírság alapjául szolgáló releváns forgalom, legfeljebb a közösen végzett irányvonatos tevékenységből származó árbevétel alapján lehetett volna bírságotolni, a szórt fuvarozás tekintetében objektív okokból kizárt a belépés más infrastruktúrára. Eltúlzott a figyelembe vett időtartam is, mivel a 2006. évi díjtáblázat kialakításáért a III. rendű felperes nem tehető felelőssé, a 2007. január 1. napjától hatályba lépő díjtáblázat esetében nem igazolt a jogsértés, míg a 2007. június 25-ei e-mailt követően a felek árai már egymástól eltértek. Az alperes ezen túl indokolatlan különbségtételt alkalmazott a felperesek között a bírság összegét illetően.

Az alperes a felperesek fellebbezéseinek elutasításával az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, és a felperesek perköltségben történő marasztalását kérte. Érvelése szerint a releváns időszakban a díjszabás tartalmi kereteit a Vasz. szabályozta, amelynek rendelkezéseiből sem az egyes vasúttársaságok vasúti áru fuvarozási díjszabásának egységessége, sem azok tartalmának, kialakításának vasúttársaságok közötti egyeztetése nem következik, erre vonatkozó állami befolyás nem volt tetten érhető. Az általa meghallgatott tanúk elmondása szerint a jóváhagyási eljárás során történt felülvizsgálat a tervezetben szereplő díjakra, azok mértékére nem terjedt ki, annál is inkább, mivel a vasúti áru fuvarozási szolgáltatás nem tartozott hatósági árkörbe. Az I. rendű felperes által hivatkozott jogszabályok, illetve a miniszteri irányítás nem vonatkozott a konkrét díjak meghatározására.

A bírság kiszabása során a jogsértés időtartamaként az I. rendű felperes vonatkozásában a 2004. május 1. és 2005. december 31. közötti időszakot határozta meg, és figyelemmel volt arra a körülményre, hogy az I. rendű felperes a határozat meghozatalakor vasúti áru fuvarozási tevékenységgel nem rendelkezett. Az I. rendű felperes azonban piaci szereplő maradt, így esetében a speciális prevenció sem vált okafogyottá.

Az I. rendű felperes által sérelmezett eljárásjogi szabálysértésekkel kapcsolatban kiemelte, hogy sem a Tpv., sem a Ket. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely az elintézési határidőt jogvesztővé tenné, továbbá az elintézési határidő túllépését a bírói gyakorlat nem tekinti az ügy érdemére kiható szabálysértésnek. Az elévülés szempontjából az ügy megindításának időpontja bír relevanciával és nem a jogsértés megszűnése, melyre figyelemmel az öt éves határidő nyilvánvalóan nem telt le.

A II. rendű felperes fellebbezésében előadottakra reflektálva hangsúlyozta, hogy a piacfelosztó megállapodást nemcsak a 2006. októberi e-mail üzenet alapján állapította meg, az eljárás korábbi szakaszában bemutatta, hogy összesen 23 bizonyíték támasztja alá a II.

rendű felperes piacfelosztásban való részvételét. Egyebekben az e-mailben szereplő „megállapodás” fordulat egyértelműen alátámasztja a felperesek közötti akarategységet, amelyet az e-mail írója, K. Sz. tanú a meghallgatása során úgy magyarázott, hogy az „a megbeszélésen elhangzott konszenzusra utal”. A tanú vallomása igazolja, hogy az infrastruktúra tekintetében az átadás tulajdonosi döntés volt, ugyanakkor az áru fuvarozást illetően a tevékenység átadása a két vasútvállalat közötti egyeztetés eredményeként történt meg. Az e-mail bizonyítja a szolgáltatási területek infrastruktúra határ mentén történő felosztását, illetve az infrastruktúra határ változása esetén annak kiigazítását. Az alperes utalt arra, hogy az árrögzítés körében 16 bizonyítékot használt fel a piacfelosztásban való részesség bizonyítására. A tanúvallomások egyértelműen alátámasztják, hogy a díjszabásokat a vasúttársaságok alakították ki és nyújtották be jóváhagyásra, és M. M. T. tanúvallomásából az is kitűnik, hogy a díjszabások már akkor egységesek voltak, amikor a minisztérium elé terjesztették őket.

A felperesek egymástól való függetlenségének kérdésében a vonatkozó versenyjogi gyakorlatban megkövetelt, és az általa is vizsgált szempontokra hivatkozott, valamint idézte azokat a releváns tanúvallomásokat, amelyek cáfolják azt a felperesi érvelést, mely szerint a felperesek nem minősültek egymástól független vállalkozásoknak.

Rögzítette, hogy határozatában nem az egymásra épülő szállítások jogellenességét mondta ki; a COTIF szabályai nem teremtenek jogszerű hivatkozási alapot arra, hogy a közös fuvarozást a felek a saját gyakorlatukban milyen módon alkalmazták, arra pedig különösen nem, hogy ezzel a piacfelosztó magatartásukat igazolják.

A kiszabott bírság körében hangsúlyozta, hogy annak alapjául a nettó árbevétel és nem a nyereség szolgál, és a versenyfelügyeleti eljárás során maga a II. rendű felperes is a beszámoló szerinti árbevételt jelölte meg a vasúti áru fuvarozásból származó éves nettó árbevételeként. A II. rendű felperes által a bírság összegét sérelmező érveinek akkor lenne jelentősége, ha a felperes azt állítaná, hogy az alperes a bírság kiszabása során túllépte a Tptv. 78. § (1) és (2) bekezdése szerinti bírságmaximumot, amelyet azonban a II. rendű felperes sem állít. Alaptalan a II. rendű felperes azon érvelése, mely szerint a piacnyitás kezdeti időszaka enyhítő körülmény, mivel az átállás Magyarországon is évekkel korábban megkezdődött, az uniós vasút-liberalizációs irányelvek már a 90-es években megjelentek, és 2001-ben került sor az első vasúti csomag kiteljesítését jelentő irányelvek elfogadására. Súlyosabban ítélandó meg ellenben az, hogy a felperesek a piacnyitás kezdeti szakaszában a versenyző magatartás helyett a jogsértő együttműködést választották. Álláspontja szerint okkal állapította meg a felperesek magatartásának hatását, mivel a felperesek az infrastruktúra határon átmenő fuvarok több mint 95%-át közösen továbbították a teljes 2006-2009-ig terjedő időszakban valamennyi fuvartípus esetében. A másik felperesre kiszabott bírság eltérő összegére való hivatkozás nem helytálló, a kiszabott bírságoknak nem egymással, hanem a konkrét jogsértő magatartásokkal kell arányban állniuk. A piacnyitás kezdeti időpontjától pedig a jogsértésben részes vállalkozás esetében büntetlen előéletre alappal hivatkozni nem lehet.

A III. rendű felperes fellebbezésével kapcsolatosan rögzítette, hogy a III. rendű felperes felelőssége a 2006. évi díjszabásért egyértelműen megállapítható, a díjszabás a III. rendű felperesre vonatkozóan került kidolgozásra és jóváhagyás céljából a Gazdasági és Közlekedési Minisztériumhoz benyújtásra, annak hatálya a III. rendű felperesre terjedt ki. A

III. rendű felperes a MÁV Árufuvarozási Üzletágának kiszervezésével jött létre. annak tevékenységét folytatta tovább, illetve előtársaságként már a cégjegyzékbe 2005. november 22. napján történt bejegyzését megelőzően is részt vehetett a működésének megkezdéséhez szükséges lépések megtételében. így annak sem volt akadálya, hogy a II. rendű felperessel való együttműködés szabályozásáról szóló, 2006. január 1. napján hatályba lépett együttműködési Keretszerződést előkészítse és megkösse, és ez az üzletszabályzat esetében sem jelentett eltérő helyzetet.

A 2007. évi áregyeztetést bizonyítja – többek között – a 2007. június 25-ei e-mail üzenet, amelynek szerzője a III. rendű felpereshez köthető és amelynek tartalma egyértelmű a tekintetben, hogy a két vasúttársaság tudatosan alakította, illetve módosította egységesen, egyidejűleg a díjszabását az addigi gyakorlatnak megfelelően és törekedett arra, hogy ez a helyzet továbbra is fenntartható legyen. A hivatkozott e-mail előzménye az a 2007. június 19-én kelt levél, amelyben a II. rendű felperes munkatársa küldte el az e-mail szerzője részére a II. rendű felperes módosított üzletszabályzatának szövegét, ami bizonyítja, hogy a III. rendű felperes üzletszabályzatának nyilvánosságra hozatalát megelőzően már a II. rendű felperesnél is elkészült és rendelkezésre állt a III. rendű felperesével azonos módon és körben módosított üzletszabályzat.

Nehezen hihető, hogy két teljesen eltérő paraméterekkel, működési környezettel és sajátosságokkal bíró vállalkozást érintően egy költségápolan elvégzett kalkuláció minden esetben ugyanazon díjelemek, mellékdíjak ugyanolyan mértékű, egy időben jelentkező módosítására vezetne, és az erre magyarázatként felhozott „követő magatartást” kizárja a III. rendű felperes 2006. évi díjszabásának érvényességi területének a megjelölése.

A Keretszerződés magában foglalja, hogy a felperesek nem lépnek egymás területére, hanem csak adott (saját) infrastruktúra szakaszon mozognak. Azt a körülményt, hogy a piacfelosztó megállapodás egymás piacnyitást megelőzően kialakult, a vállalkozás kezelésében lévő infrastruktúra kiterjedésével egybeeső szolgáltatási területeinek a tiszteletben tartásában állt, közvetlenül bizonyítja a 21-es vonal kezelői jogának átadásával az infrastruktúráhatárt illetően bekövetkezett változás leképezése a felek által nyújtott fuvarozási szolgáltatás területi határaiban. Az infrastruktúra átadásával párhuzamosan a szolgáltatók részéről az árufuvarozáshoz köthető eszközök és ügyfélkapcsolatok is átadásra kerültek, melynek eredményeként a II. rendű felperes végezte a fuvarozást mind azokban az esetekben, ha az utóbb „GySEV” szakaszon is végződött, mind azokban, ha a fuvarozáshoz a MÁV infrastruktúrájának használatára is szükség volt.

Hivatkozott arra, hogy a felperesek infrastruktúráját a határozatának 265-271. pontjaiban részletesen értékelte, melynek főbb megállapításait idézte fellebbezési ellenkérelmében is.

A 2006. október 3. napján lezajlott egyeztetéssel kapcsolatban rendelkezésre álló e-mail üzenet nem vasúttechnikai kérdésben foglal állást; annak tanúsága szerint a fuvarozó vasutak részéről az egyeztetésen elhangzott, hogy „a vasútvállalatok pályahasználati szerződést nem kívánnak kötni a pályavasutakkal”, amivel az elvileg egymás versenytársainak számító vasúttársaságok azt deklarálták egymás előtt, hogy a másik társaság szolgáltatási területének tartott infrastruktúra szakaszokat továbbra sem kívánják igénybe venni, immár az új infrastruktúra határok szerint.

A III. rendű felperes fellebbezésében a mentesülés kérdéskörében előadottak nem megalapozottak, mivel a hivatkozott EGK rendelet jelentős módosítására került sor.

A felülvizsgálat tárgyát képező határozat a bírság körében a mérlegelés során figyelembe vett körülmények és a mérlegelés szempontjainak rögzítésére vonatkozó jogszabályi követelménynek maradéktalanul eleget tesz. Az üzletszabályzat hatósági jóváhagyásának tényét valamennyi felperes tekintetében figyelembe vette, és álláspontja szerint a bírság alapösszegeként a vasúti árufuvarozási tevékenységből származó nettó árbevétel alapul vétele is okszerű.

A III. rendű felperes az ellenkérelemre tett 4. sorszámú előkészítő iratában az eljárás során korábban előadottakat fenntartva kiemelte, hogy az állítólagos áregyeztetés körülményei továbbra is feltáratlanok, nem igazolt a III. rendű felperes részvétele a 2006. január 1-től alkalmazandó díjtartifa kialakításában, ahogy a 2007. január 1-jei díjszabással kapcsolatos jogellenes egyeztetés sem. Hangsúlyozta, hogy a 2007. június 25-ei e-mail írója nem volt a munkavállalója, ugyanakkor vele, mint a vasútszakma elismert szakemberével megbízási szerződéseket kötött az üzletszabályzat módosításával kapcsolatban, e személy feladata azonban minden esetben az üzletszabályzat működési feltételeket és szabályokat rögzítő szöveges részére vonatkozott, nem a díjtarifára. Az alperes tévesen értékelte a Keretszerződést, mivel az nem jelent piacfelosztást, hanem a felek jogszerű együttműködését szabályozta. A bírság körében utalt arra, hogy az állítólagos jogsértések időszakában végig a Magyar Állam volt a III. rendű felperes kizárólagos tulajdonosa, mindvégig az állam tulajdonosi befolyása érvényesült. A 2006. január 1-jén hatályba lépett díjtarifát nem a Vasúti Hivatal, hanem a minisztérium hagyta jóvá, ezért megalapozatlan a hatósági változásokra tekintettel a 2006. évet súlyosabban értékelni a 2004. és 2005. közötti időszagnál. Az előre látható szabályozásra való alperesi hivatkozás megalapozatlan, az üzletszabályzatok, illetve a díjtartifa jóváhagyására vonatkozó jogszabály elfogadása több évet csúszott, amely érdemi bizonytalanságot okozott számára.

A felperések fellebbezése nem alapos.

A Pp. 324. § (1) bekezdése értelmében a Pp. I-XIV. fejezet rendelkezéseit – a Pp. XX. fejezetében foglalt eltérésekkel – a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perekben is alkalmazni kell, mely perben a bíróság jogszerűségi felülvizsgálatot végez; a felperések keresetében megjelölt jogszabálysértések tekintetében kell az ítéletében állást foglalnia.

A másodfokú bíróság szükségesnek tartja kiemelni, hogy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni.

A Pp. 339. § (1) bekezdése értelmében, ha a törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság – az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével – a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi. Eljárási jogszabálysértés esetén azonban csak akkor van helye a határozat hatályon kívül helyezésének, ha az az ügy érdemi eldöntésére is kiható lényeges jogszabálysértés volt, és a bírósági eljárásban nem orvosolható.

A Fővárosi Törvényszék az alperesi határozat jogszerűségét elbíráló elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (3) bekezdésében írtak szerint az I., II. és III. rendű felperések fellebbezéseit és az

alperes ellenkérelmének keretei között eljárva vizsgálta:

Ennek eredményeképpen megállapította, hogy az ügy megítélése szempontjából releváns tényeket és körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta, a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a peradatokat egyenként és a maguk összességében értékelte, azokat meggyőződése szerint bírálta el, és jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek alaptalan kereseteit el kell utasítani. A felperesek fellebbezéseiben kifejtett érvek nem voltak alkalmasak arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság megváltoztassa vagy hatályon kívül helyezze, olyan tényt, illetve körülményt nem jelöltek meg, amely a fellebbezéseik kedvező elbírálásához vezethetett volna.

A felperesek anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésekre egyaránt hivatkoztak, ezért a másodfokú bíróság elsőként az I. rendű felperesnek az eljárási határidő elhúzódnása miatt az alperesi határozat Pp. 339/B. §-a által támasztott jogszerűségi követelményeknek való meg nem felelésére, valamint a Ket. 94/A. § (2) bekezdése szerinti elévülésre történő hivatkozását vizsgálta:

A versenyfelügyeleti eljárás határidejének többszöri meghosszabbítása és az ügyintézési határidő túllépése körében a másodfokú bíróság rögzíti, hogy az ügyintézési határidő túllépését a bírói gyakorlat nem tekinti olyan, az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegésnek, amely a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezését megalapozhatná. A Ket. és a Tpt. szabályai sem tartalmazzak olyan rendelkezést, amely szerint az elintézési határidő jogvesztőnek minősülne. Egyebekben a határidő túllépése nem eredményezheti az alperesi hatáskör megszűnését, és ezáltal az esetlegesen jogsértő magatartások jogkövetkezmény nélkül maradását.

A Ket. 94/A. § (2) bekezdésében foglalt elévülési szabállyal kapcsolatban hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az ott írt öt éves elévülési határidő jogellenes állapot fenntartása esetén azon a napon kezdődik, amikor ez az állapot megszűnik, a perbeli esetben, az I. és II. rendű felperesek magatartása vonatkozásában 2006. január 1. napján. Az elévülés szempontjából azonban nem az alperesi határozat meghozatalának időpontja (2012. április 27.), hanem az eljárás megindulása bír relevanciával. Az alperes a versenyfelügyeleti eljárást 2008. január 24-én indította meg, amely időpontig a jogellenes állapot 2006. január 1-jén történt megszűnésétől az ötéves elévülési határidő kétséget kizáróan nem telt le, ezért az I. rendű felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vette hivatalból figyelembe az elévülés bekövetkeztét.

A II. rendű felperes eljárási jogszabálysértési kifogása vonatkozásában a másodfokú bíróság utal arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság (Kfv.III.37.084/2009/15. számú) eseti döntésében is hangsúlyozta, hogy mind a Ket. [50. § (5) és (6) bekezdése], mind a Pp. [3. § (5) bekezdése] főszabályként a szabad bizonyítási rendszer talaján áll, ami azt jelenti, hogy a közigazgatási hatóság és a per bírósága is felhasználhat minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás tisztázására, felderítésére alkalmas. Az egyes bizonyítási eszközök bizonyító ereje az adott ügy tényállásának megállapításánál azonos, közöttük súlyuk szerint sorrendiség nincs.

Annak sincs jogi jelentősége, hogy a tényállás megállapításához közvetlen vagy közvetett bizonyíték került felhasználásra, illetve értékelésre. A Ket. 50. § (3) bekezdése azt is kimondja, hogy a közigazgatási szerv által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. Az alperes az eljárás alá vontak nyilatkozatait, a meghallgatottak előadásait, és a beszerzett – írásbeli, e-mail, illetve más (például tanúvallomás) – bizonyítékokat megvizsgálta, azokat a Ket. 50. §-ában foglaltak alapján értékelve, – elbírálása során – egy logikai láncra felfűzve hozta meg döntését és állapította meg azt, hogy a felperesek között megvalósult együttműködés a tilalom alól nem mentesülő legsúlyosabb versenykorlátozásnak minősül. Az alperes a Ket. 72. §-ában írtak szerinti indokolási kötelezettségének – a szükséges körben – eleget tett, körültekintően mérlegelte a bizonyítékokat és kellő részletességgel, logikusan adott számot azok értékeléséről, ezért megállapítható, hogy az alperes a Ket. 72. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket – a II. rendű felperes érvelésével ellentétben – nem sértette meg.

Az anyagi jogi kérdések körében az alperes okszerűen állapította meg, hogy a felperesek – mint a magyar vasúti árufuvarozás két legjelentősebb vállalkozásának – megállapodása hatással lehetett a tagállamok közötti kereskedelemre, ezért a magatartásuk tekintetében a Tpv. 11. §-a mellett az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása is szükséges volt.

A másodfokú bíróság hangsúlyozni kívánja, hogy a Tpv. megalkotásával az állam jogi szabályozással biztosítja a gazdasági verseny tisztaságát és szabadságát, amelynek keretében tiltja a tisztességes verseny követelményeibe ütköző, illetve a gazdasági versenyt korlátozó piaci magatartást, továbbá megakadályozza a vállalkozásoknak a versenyre hátrányos összefonódását. Az EUMSZ. 101. cikke (Eksz. 81. cikk) a kartellek általános tilalmát mondja ki, amellyel összhangban a Tpv. IV. Fejezete tartalmazza a kartellek jogi szabályozását azzal, hogy a kartell-magatartások a versenyre ténylegesen gyakorolt kedvezőtlen hatással, ennek lehetőségével vagy célzatával párosulva esnek tilalom alá.

A Tpv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását, vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki, illetve fejt ki. A (2) bekezdés felsorolásában ezen tilalom vonatkozik különösen:

- a) a vételi, vagy eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen, vagy közvetett meghatározására;
- d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítés lehetőségei közötti választás korlátozására;
- e) a versenytársak közötti, a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszásra.

Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulási által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;
- c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása.

Az alperesnek a vizsgálódása során a fentebb ismertetett elvek mentén kellett a tényállási elemeket a vizsgálat során felderített tényezőkkel összevetnie, mérlegelnie, és ennek eredményeként kellett állást foglalnia a tényleges versenyjogi relevanciával bírót, és a Tpv. 11. §-a, illetve az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdése alapján jogsértőnek minősített felperesi magatartások tekintetében.

A Tpv. 11. §-ához fűzött törvényi indokolás szerint a vállalkozások közötti gazdasági együttműködés nem tiltott, amennyiben az a verseny tisztaságával és a fogyasztók érdekeivel nem ellentétes. A vállalkozások azonban a gazdasági verseny kényszerítő hatásainak elkerülése érdekében nem egyszer meg nem engedett eszközökhöz nyúlnak. Ilyennek minősíthető, amikor olyan megállapodást kötnek egymással, illetőleg megállapodás hiányában olyan összehangolt magatartást tanúsítanak, amelyek csak az ebben résztvevők számára biztosítanak előnyöket, a gazdasági versenyt kizárják, vagy legalábbis korlátozzák, mindenképpen hátrányt okozva ezzel a fogyasztóknak.

E magatartás versenyjogi megítélésének kiinduló pontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást, mivel a gazdasági szereplőknek a piacon önállóan kell kialakítaniuk az általuk alkalmazott politikát és követett magatartást. Ezen elvárás meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között, amelynek célja vagy hatása egy versenytárs, vagy potenciális versenytárs piaci magatartásának befolyásolása, avagy olyan versenykörülmények kialakulásához vezet, amelyek nem felelnek meg a hagyományos piaci feltételeknek. Kizárt továbbá a vállalkozás által követendő piaci magatartás versenytársak tudomására hozása is.

A másodfokú bíróság a kartell magatartások kapcsán több döntésében is kiemelte, hogy az összehangolt magatartást el kell határolni a Tpv. által nem tiltott párhuzamos magatartástól. A párhuzamos magatartásnak racionális oka, közös gazdasági gyökere van, emiatt a piaci verseny résztvevői véletlen (spontán), azonos, vagy nagymértékben hasonló magatartást tanúsítanak, amelyre az azonos hatásmechanizmus okából kényszerülnek. Az összehangolt magatartás azzal valósul meg, hogy a verseny résztvevői egymásra figyelemmel, bár piaci helyzetük semmiképp sem tekinthető azonosnak, mégis azonos piaci magatartást tanúsítanak. Akkor bizonyított az összehangolt magatartás, ha az összehangolás hiányában az adott magatartás racionális ok nélküli, a piac logikája által nem alátámasztott, és életszerűtlen a létrejött állapot.

A kifejtettekre figyelemmel, a másodfokú bíróság rögzíti, hogy az alperes mindenekelőtt helyesen állapította meg – a Tpv. 14. §-a szerinti – érintett piacként a Magyarország egész területén végzett pályavasúti áruszállítást, és helyes az elsőfokú bíróság erre vonatkozó azon álláspontja is, mely szerint az érintett piac tekintetében a további felosztás, így a szórt, illetve irányvonatos forgalom szerinti elkülönítés szükségtelen, tekintettel arra, hogy a felek

magatartása a teljes magyarországi árufuvarozási tevékenységet érintette, ezáltal mindkét hivatkozott fuvartípust lefedve.

A felperesek azzal érveltek, hogy a vizsgált időszakban nem minősültek egymástól független vállalkozásoknak, amely következtében nem vonatkozott rájuk a Tptv. 11. §-ában megfogalmazott tilalom. Az alperes az eljárás alá vont felperesi vállalkozások egymástól való függetlenségét – a versenyjogi gyakorlatot is figyelembe véve – részletesen megvizsgálta, elemezve a II. rendű felperes alapszabályi rendelkezéseit, illetve korabeli szabályzatait, a 2005. július 15-ei szindikátusi szerződést, a minisztériumi szervezeti és működési szabályokat, a társaság szerveinek döntéshozatali gyakorlatát, a vezérigazgató feladatkörére és kinevezésére vonatkozó szabályokat, a Magyarországon, illetve Ausztriában alkalmazott eltérő díjszabást, és mindezeket egybevetette az e körben meghallgatott tanúk vallomásaival, valamint az egyéb nyilatkozatokkal. Ezt követően jutott arra a helyes következtetésre, hogy a kérdéses időszakban a II. rendű felperes esetében a Magyar Államnak számos üzletstratégiai döntésben egyezsége kellett jutnia az Osztrák Állammal, a II. rendű felperes ezért nem tartozott a Magyar Állam kizárólagos irányítása alá, az irányítást a Magyar és az Osztrák Állam közösen végezte, utóbbi államnak beleszólása volt a II. rendű felperesi vasúttársaság magyar üzemének működésével kapcsolatos döntésekbe is. Erre tekintettel az alperes megalapozottan rögzítette azt, hogy a felperesek irányítása a kifogásolt időszakban nem volt azonos, egymástól függetlenül hozhattak döntéseket az irányítás, illetve konkrét operatív és más kérdésekben, ezért a felperesek versenyjogi értelemben egymástól független vállalkozásokként jelentek meg a magyarországi vasúti árufuvarozás piacán. Mindezt alátámasztja az a körülmény is, hogy az Európai Bizottság a COMP/M.5096. számú (RCA/MÁV Cargo) ügyben a II. és III. rendű felperéseket egymástól független piaci szereplőkként, illetve egymás versenytársaiként értékelte.

Az alperes által jogsértőnek minősített egységes díjszabásokkal kapcsolatban a felperesek hivatkoztak a – díjszabást is magába foglaló – üzletszabályzat közlekedési miniszter általi jóváhagyására, és ebből kifolyólag a díjszabás vonatkozásában érvényesülő közvetlen állami befolyásra. A másodfokú bíróság e körben a következőket kívánja kiemelni:

A vizsgált időszakban hatályos Vász. 2. § (3) bekezdése szerint a vasúttársaság szolgáltatásainak díját, a díj megállapításának módját és feltételeit – az árjogszabályokban foglaltak figyelembevételével – díjszabás tartalmazza. A (4) bekezdés első mondata értelmében a vasúttársaság a kiegészítő feltételeket és a díjszabást üzletszabályzatba foglalja. Az (5) bekezdés akként rendelkezik, hogy a vasúttársaság üzletszabályzatát és annak módosítását a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter hagyja jóvá. A vasúttársaság az üzletszabályzatot – ideértve annak módosítását is – a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium hivatalos lapjában közzéteszi, továbbá a vasúttársaság ügyfélszolgálati és árufelvételi szolgálati helyein a fuvaroztatók részére betekintésre tartja, illetve lehetővé teszi megvásárlását.

A jogszabály tehát a díjszabás meglétét, illetve azon belül az egyes szolgáltatások díját, a díj megállapításának módját és feltételeit követelte meg a vasúttársaságoktól, valamint azt, hogy

a díjszabást jóváhagyás végett a közlekedési miniszter elé terjesszék, és a fuvaroztatók részére hozzáférhetővé tegyék. A konkrét díjak mértékére, a díjszabás struktúrájára, a díjszabás egyes elemeire vonatkozó állami befolyás a Vász. idézett rendelkezéseiből nem következik, a miniszter, illetve a minisztérium jóváhagyási eljárása folytán jelentkező állami ráhatás nem az egyes díjak, illetve díjelemek mértékének meghatározása körében érvényesült, hanem a vonatkozásban, hogy a jóváhagyásra előterjesztett díjszabás megfelel-e a jogszabályban előírt követelményeknek. Ezt az elsőfokú bíróság által is elfogadott álláspontot támasztják alá azon tanúk vallomásai is, akik vasúti üzletszabályzatok jóváhagyására történő felterjesztésével kapcsolatos feladatkört láttak el, és akik meghallgatásuk során elmondták, hogy az üzletszabályzat körében elsősorban a vasúti jogszabályoknak való megfelelést kellett mérlegelni, amely a díjszabást illetően annak vizsgálatát jelentette, hogy maga az üzletszabályzat tartalmaz-e díjszabást, illetve abban meghatározásra került-e a díjak megállapításának módja és annak feltételei. A jóváhagyási eljárás keretében megvalósuló felülvizsgálat tehát a tervezetben szereplő díjakra, díjtételekre, azok mértékére nem terjedt ki, a felperesi vasúttársaságok ezen elemeket önállóan, közvetlen állami befolyástól mentesen alakíthatták ki, illetve határozhatták meg.

Az I. és II. rendű felperesek, valamint a II. és III. rendű felperesek között létrejött és kifogásolt vasúti áru fuvarozási díjszabásokkal kapcsolatban rendelkezésre álló adatokat az alperes megfelelően értékelte és állapította meg azt, hogy azok a vizsgált időszakokban mind formailag, mind tartalmilag egységesek voltak, valamint a díjszabások számítási módszere és struktúrája is megegyezett egymással. A II. és III. rendű felperesek között a díjszabással kapcsolatos egyeztetés tényét, illetve a – korábban már kialakított – egységes díjszabások fenntartására vonatkozó akarategységet bizonyította a 2007. június 25-én kelt e-mail üzenet is, amely egyúttal megcáfolja azt a III. rendű felperesi érvvelést, mely szerint az egyező díjszabások követő magatartással, jogszerű módon alakultak volna ki. Az e-mail írója a III. rendű felpereshez köthető személy, és a levélben foglaltak szerint – egyebekben – az azonos díjszabás előterjesztésének esetlegesen versenyjogilag aggályos voltára irányuló fenntartását is kifejezte. Ezen e-mail előzménye volt az a 2007. június 19-én írt e-mail üzenet, amely csatolmányaként a II. rendű felperes munkatársa küldte meg a „GySEV Üzletszabályzat 2007.pdf” elnevezésű dokumentumot a június 25-ei e-mail szerzőjének, amely szintén az egyeztetés tényét támasztja alá. Az elsőfokú bíróság e vonatkozásban helytállóan mutatott rá arra is, hogy életszerűtlen és logikátlan az a feltevés, hogy a felperesek – mint teljes mértékben eltérő struktúrájú, különböző működési környezettel és sajátosságokkal bíró vállalkozások – esetében egy piaci szemléletű és torzítatlan verseny következtében kialakított díjkalkuláció a díjelemek és mellékdíjak tekintetében ennyire pontos egyezést eredményezzen. Nem fogadható el továbbá az a III. rendű felperesi álláspont, mely szerint a III. rendű felperest a 2006. évi díjszabásért felelősség nem terheli, hiszen a III. rendű felperes az I. rendű felperesi vállalkozásból került kiszervezésre, az I. rendű felperes áru fuvarozási tevékenységét folytatta változatlan formában önálló társasággá alakulva, melyre tekintettel nem volt akadálya annak, hogy a 2006. évi díjszabást előkészítse, ahogy mindezt meg tudta tenni a 2006. január 1-jén hatályba lépett Keretszerződés tekintetében is. A 2006. évi díjszabást a III. rendű felperes egyebekben fenntartotta, és egész évben alkalmazta is, mely körülmény szintén a III. rendű felperes jogsértésben való felelősségét

támasztja alá.

Az alperes a II. és III. rendű felperesek között 2006. január 1-jei hatállyal létrejött Keretszerződés kimerítő vizsgálatával helytállóan rögzítette, hogy a felek Keretszerződésének célja – annak preambuluma szerint – többek között a felek piaci részesedéseinek megőrzése, valamint lehetőség szerint azok növelése, a regionális piaci jelenlét stabilizálása, stratégiai szövetségi partnerkapcsolatok kialakítása, illetve a már meglévő kapcsolatok erősítése volt. E megállapodás a felek által egymás számára, illetve harmadik fél javára közösen nyújtott szolgáltatással kapcsolatos kérdéseket szabályozta és lefektette, hogy a közösen végzett fuvarozások érdekében a felek kölcsönösen felhatalmazzák egymást arra, hogy az ügyfelekkel a fuvarozás lebonyolítására mindkét fél nevében szerződjenek; a közös értékesítés során egymást kölcsönösen ajánlattételi és ármegállapodási szinten egységesen képviselik, ajánlattétel esetén kölcsönösen azonos elvek szerint járnak el; megküldik egymásnak a fuvaroztató cégekkel, vasutakkal kötött olyan megállapodásokat, amelyek a társvasutat is érintik; a közösen végzett árufuvarozási szolgáltatásokért realizált bevételeket a teljesítményük arányában egymás között megosztják. A Keretszerződés magában foglalta, hogy a felek nem lépnek egymás területére, csak a saját infrastruktúra szakaszaikon mozognak, ezzel is biztosítva az egymással szemben folytatott verseny kiiktatását. Nem releváns a II. és III. rendű felperesek azon érvelése, mely szerint az általuk nyújtott árufuvarozási szolgáltatás teljesítése során alkalmazott egymásra épülő szállítások rendszere nem versenyjogsértő, hiszen az alperes nem általánosságban e fuvartípust minősítette jogszabályba ütközőnek, hanem a felek által a Keretszerződésben lefektetett rendelkezéseket, és az az alapján tanúsított II. és III. rendű felperesi magatartásokat. Mindezen adatok, és az e vonatkozásban felhasznált írásbeli bizonyítékok, valamint tanúvallomások helyes elemzésével az alperes jogszerűen vont le azt a következtetést, hogy a II. és III. rendű felperesek között létrejött Keretszerződés egy piacfelosztó megállapodás működési keretét képezte, és rávilágítva a 2004. május 1. napjával megvalósult vasúti piacnyitás folytán kialakult versenylehetőséggel szemben a II. és III. rendű felperesek korábban fennállt piaci viszonyok fenntartására irányuló törekvéseire is, maradéktalanul igazolta a Keretszerződés szerinti jogsértő célt, azaz a magyar vasúti árufuvarozási piacon való verseny korlátozását, és azt, hogy a megállapodásban részes felek magatartása kétséget kizáróan alkalmas volt a versenyjog által tilalmazott hatás kifejtésére.

Vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy az alperes a bizonyíték Ket. 50. § (6) bekezdése, valamint az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével szemben a felperesek igazoltak-e más, ésszerűbb érvelést, okszerűbb jogi mérlegelést a jogsértés körében, és azt állapította meg, hogy a felperesek által előadottak mindezek igazolására nem alkalmasak, a felperesek nem tártak fel olyan körülményeket, nem adtak elő olyan érveket, amelyek alátámasztanák a bizonyítékok ésszerűbb értékelésével, illetve okszerűbb jogi mérlegeléssel a felperesi jogsértés hiányát, és ezáltal a kereseteik alaposágát. A kifejtettek alapján az alperes helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy a felperesek a magatartásukkal megsértették a Tpvt. 11. §-át, valamint az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdését.

Az alperes kellő súlyt fektetett a Keretszerződésre, és a múltbéli (2004. május 1-jét megelőző időszak) kapcsolatokra is, az uniós liberalizációs, illetve piacnyitási törekvésekre. Ezt azonban nem mérlegelési jogkörben tette: a mérlegelés és a mérlegelési jogkör nem azonos fogalmak.

Az alperes mérlegelési jogkörben akkor döntött, amikor a felperesek jogsértő magatartásának jogkövetkezményeként a Tpvt. 78. §-a szerinti bírságot választotta, és amikor annak mértékét a Tpvt. 78. § (2) és (3) bekezdései alapján meghatározta.

Az alperes a perbeli esetben a 2012. január 25. napján kelt 1/2012. bírságközleményt nem alkalmazta a bírság mértékének meghatározása során, figyelemmel arra, hogy annak utolsó pontja szerint a közleményt az alperes azokban az eljárásokban alkalmazza, amelyekben a Tpvt. 73. §-a szerinti előzetes álláspont a közlemény közzétételekor még nem került a feleknek megküldésre; a jelen esetben az alperes az előzetes álláspontot 2011. november 30-án küldte meg a felperesek részére.

A jelen ügyben ezért a bíróságnak a 2005. november 1. napját követően hatályos, és az ezt követően indult peres eljárásokban alkalmazandó Pp. 339/B. §-a szerint kellett vizsgálnia a mérlegelési jogkörben hozott – bírságkiszabásra vonatkozó – határozatrész jogszerűségét, így azt, hogy a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat betartotta-e, a mérlegelés – Tpvt. 78. § (3) bekezdése szerinti – szempontjai megállapíthatóak-e, és a határozat indokolásából a bizonyítékok ekkénti mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e.

A felperesek terhére rótt, és megállapított jogsértő magatartás miatt indokolt volt velük szemben a szankció alkalmazása, amit a határozat bírságkiszabásra vonatkozó részében felsorolt érvek is egyértelműen alátámasztanak. A Tpvt. 78. § (1) bekezdése adja meg a bírságkiszabás jogi alapját és a bírság felső keretét azzal, hogy a jogalkotó a (3) bekezdésben adott olyan szempontokat, amelyek vizsgálata szükséges a bírság mértékének meghatározásakor, és amelyek értékelése elengedhetetlen a jogsértéssel arányban álló szankció megállapításához. Ebből kiindulva minden esetben egyedileg kell meghatározni a bírság mértékét, így a jelen ügyben a szankcionálást megelőző évben a felperesek által elért nettó árbevételnek akként van jelentősége, hogy annak 10%-át a kiszabott bírság összege nem haladhatja meg.

A másodfokú bíróság álláspontja az – amint azt már korábban több eseti döntésében is kiemelte –, hogy a (büntetés-jellegű) bírság szankciót a ténylegesen elkövetett jogsértés súlyához, jellegéhez, valamint az adott ügyben feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodóan, mérlegeléssel kell kiszabni, aminek főbb szempontjait – példálózó jelleggel – a Tpvt. 78. § (3) bekezdése határozza meg. Eszerint a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartásra, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági

verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg. E jogszabályi előírások alkalmazásával kell az alperesnek a mérlegelését elvégeznie a bírságösszeg meghatározásnál.

A bíróság e körben törvényességi (jogszerűségi) vizsgálatot folytatott, mivel azt kellett értékelnie, hogy az alperesi határozat bírságra vonatkozó része a jogszabályi előírásoknak megfelelt-e, vizsgálva azt, hogy a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat betartotta-e, a mérlegelés – Tpv. 78. § (3) bekezdése szerinti – szempontjai megállapíthatóak-e, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e.

A Tpv. 78. §-a szerinti mérlegelésnél irányadó körülményeket az alperes számba vette, azokat határozatában részletezte. A felperesek magatartása a piac felosztására, az egymás közötti érdemi verseny kizárására irányult, ami természetét tekintve súlyos versenykorlátozásnak minősül. E jogsértő magatartás, az ár-, illetve piackartell a Tpv. 11. §-ában felsorolt versenyjogsértő magatartásokon belül a legsúlyosabbnak minősül, nem tekinthető a Tpv. 13. §-a szerinti csekély jelentőségű megállapodásnak, és e mellett a felperesek a – Tpv. 11. §-ában írt tilalom alóli – mentesüléshez a Tpv. 17. §-a által megkövetelt négy együttes feltétel fennálltát sem igazolták. Minde mellé a felperesek a bírság, illetve annak mértéke tekintetében az ésszerűbb értékelés, okszerűbb jogi mérlegelés körébe eső releváns körülményt nem hoztak fel.

A vasúti áru fuvarozás területén a felperesek meghatározó piaci erővel rendelkező vállalkozásokként a verseny tisztaságát veszélyeztető és kedvezőtlen hatást generáló felróható magatartást tanúsítottak. Jelen ügyben a jogsértő cselekmények súlyához, az elkövetési magatartás jellegéhez és körülményeihez igazodóan feltárt tényezőket az alperes a súlyuk és nyomatékuk szerint helyesen értékelte. Mérlegelése a Tpv. 78. §-ában írtaknak megfelelt, mert a súlyosító körülményeket helyesen vette számba, azokat nyomatékuknak megfelelően okszerűen értékelte és ennek indokairól határozatában – a szükséges körben – számot is adott. A Tpv. 78. § (1) bekezdése szerinti bírságmaximumokra tekintettel is arányban állnak a bírságösszegek az ügyben feltárt súlyosító körülményekkel. Mindezeket figyelembe véve, a bírságkiszabás körében a felperesek vonatkozásában értékelhető összes tényezőt szem előtt tartva a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a bírság csökkentésére okot adó releváns szempont hiányában a felperesek terhére kirótt bírság mértéke nem tekinthető eltúlzottnak, az az ár-, illetve piacfelosztó kartellek súlyosságához igazodóan, azzal arányban áll, és a törvény speciális és generálpreventív céljainak eléréséhez szükséges.

Mindezek alapján a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A pereszes felpereseket a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 82. § (2) bekezdése értelmében külön-külön kötelezte az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, míg a fellebbezési illeték viseléséről a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján

rendelkezett, melynek mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése, valamint a 42. § (1) bekezdése szerint határozta meg.

Budapest, 2015. évi április hó 15. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Matheidesz Ilona sk. bíró,
dr. Sára Katalin sk. bíró